

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 10.

Чланови оснивачи и редовни чланови I. реда „Српске пчеларске задруге у Руми“ добијају лист бесплатно, иначе цена је листу на годињу 4 Круне или 5 динара.

Година
VI.

Овогодишњи збор пчелара у Земуну.

Последњих се година јавља живљи покрет међу интелигентним пчеларима, који иде за тим да уједињеним радом и снагом привуче опћу пажњу на пчеларство као на економску грану, која заслужује опћу пажњу. Значајне су речи угарског министра за пољску привреду, које је изрекао о важности пчеларства приликом отварања пчеларске школе у Геделу т. ј. да пчеларство заслужује опћу пажњу особито зато, што је то таква економска грана, која стоји при руци и пуном сиромашку, да њоме помогне себи у сиротињи својој. Има нас више, који смо у својој домовини и своме народу то наглашавали више пута и призивали опћу пажњу на ту истину, па нека је хвала оним пријатељима пчеларства, који су се ма на који начин одазвали томе позиву нашем и ради опће ствари понудили и услуге своје.

Пчелари у Троједници данас подижу ту лепу економску грану до онога степена, на коме треба да је а то постизавају између осталих средстава особито помоћу удружења. Има већ неколико година како наша млада пчеларска задруга у Руми заказује сваке године у најзгодније време и у најзгоднија места

своје годишње састанке, којом приликом се надмећемо да својим поукама допринесемо правој сврси тих састанака, о којој смо већ напред напоменули. Од лањске године таква тежња родољубивих пчелара стекла је још јаче средство, којим ће до сврхе доћи а то је *уједињење српских и хрватских пчелара*. Они су предузели да се од године до године састају широм миле нам домовине у разним местима па да на својим састанцима пораде на остваривању своје сврхе изражене у § 3. својих правила који овако гласи: „Сврха конгресу је међусобно упознавање и зближавање хрватских и српских пчелара, већање и решавање начелних и иних питања, који засецају у пчеларство, ширење и унапређивање умнога пчеларења, одржавање јавних предавања из пчеларства, саветовање о средствима за боље уновчење пчелињих производа, награђивање и издавање пчеларских предавања и дела, поднашање предлога и извештаја пчеларских високој краљ. земаљској влади и другим областима“.

Овогодишњи конгрес хрватских и српских пчелара као и скупштина српске пчеларске задруге заказана је у Земуну 9. (22.) септембра. У исто доба биће са овим пчеларским састанцима спојена и *изложба воћа и грожђа и пчеларских прибора*.*

Добра воља и спрема наших најбољих пчелара која у конгресу стоји под заштитом љубави пресветлога господина *Петра пл. Јурковића* вел. жупана сремскога без сумње ће стећи по заслуги и одзива не само од стране пчелара него и од пријатеља пчеларства. До виђења ако Бог да у Земуну! Одг. ур.

* Програм конгреса као и позив ево доносимо у овоме броју а програм скупштине срп. пч. задруге, која ће се одржати по свој прилици 10. (23.) септ. донећемо у броју што долази.

Конгрес хрватских и српских пчелара.

Одбор конгресни разаслао је пчеларима и пријатељима пчеларства ове позиве и распореде за овогодишњи састанак:

Ваше п. н. господство! Према закључку подписаног одбора обдржавати ће се *други конгрес* хрватских и српских пчелара у граду *Земуну* на дан *22. септембра т. г.* у 9 сати прије подне. Са тим конгресом пчелара спојена је и изложба воћа и грожђа, те господарскога оруђа и свега, што спада у пчеларство, коју приређује земунска господарска подружница. Изложба се ова отвара на дан *21. септембра т. г.* Подписаному конгресному одбору част је ваше п. н. господство на тај конгрес пчелара овим најучтивије позвати. Конгресни одбор хрватских и српских пчелара. Вуковар 2. јуна 1002.

Предсједник: *Алекс. ил. Крајчовић*. Тајник: *Фрањо Штигелмајер*.

Расправни програм. 1. Поздрав предсједников. 2. Читање записника конгреса од год. 1901. 3. Извјештај тајников. 4. Извјештај благајников. 5. Уручење дипломе пресв. г. конгресному заштитнику. 6. Предлози. 7. Предавања. 8. Избор конгреснога одбора на основу §. 10. конгресних правила.

Пријављена предавања. 1. Иван Седели из Вуковара: О тржишту меда. 2. Јован Живановић из Карловаца: а) Како мисле младочелари о друштву пчелињем? б) О спекулагивном прихрањивању. с) Како се пчелари, где има само проџетне, а како, гдје има само јесење паше? 3. Иван Маширевић из Карловаца: Како да се поправи паша за пчеле? 4. Валентин Чебушник из Загреба: Кошница у кошници или канимо се ханеманове решетке. 5. Ђорђе Коларовић из Вел. Радица: О матици. (Хватање и додавање матица. Докле се смије матица трпети у кошници и у којим случајевима ју мора пчелар из кошнице уклонити. О запаћању добрих матица). 6. Аугуст Батар из Шандровца: Који увјети погодују ка добром узимљену пчеле, а који делују на узимљење штетно? 7. Васо Латинкић из Јаска: О вештачким ројевима погледом на практичну вредност залишних матица. 8. Мато Вохалски из Хртковаца: а) Што нас привлачи к пчеларењу? б) Како би се препријечило патворење меда и воска? с) Што би требало чинити, да се пчелињи производи што боље уновче? 9. Драгутин Бренер из Нових Бановаца: Како да се поправи пчелиња паша? 10. Стјепан Холик из Карловаца: О партеногенеси пчела. 11. Иван Каменар из Старе Пазове: Тко може у опће пчеларити? 12. Иван Берман из Вуковара: Зашто се мед што више не употребљава? 13. Станко Милошевић из Милошевца (Босна): Када ће се у народу развити рационално пчеларство? 14. Петар Шафхаузер из Платичева: Како би се могло рационално пчеларство у нашој домовини сваком старому и младому пчелару у срце усадити?

Напомена. Умољавају се п. н. г.г. конгресни чланови, да своју чланарину за прошлу као и за текућу годину изволе што прије послати конгресному благајнику госп. Аугусту Матошу, учитељу у Загребу, Јурјевска улица куће бр. 10. П. н. г.г. учитељи упозорују се, да си потребни допуст за посјет

пчел. конгреса изволе изходити од надлежних сл. кр. котарских области, које им га у тако научну сврху доста неће узкратити. — Конгресни одбор.

Пчеларски календар.

— БОРЪЕ КОЛАРОВИЋ —

Месец јулиј.

Са календаром за овај месец могао бих бити брзо готов када бих рекао: да већина онога што је речено за месец јуниј, важи и за овај месец, но ради почетника, бићу мало опширнији.

И у овом месецу ваља водити тачна рачуна о матицама особито младим још не оплођеним. Премда је мај многоме пчелару олакшао посао, те се не мора плашити да ће се јако знорити истресајући мед, ипак треба у овом месецу да има центрифугалка колко толко посла, а и имаће на пчелињацима где су пчеле за време рђава времена марљиво прихрањиване, те нису од глади умирале или малаксале. Овогодишњи мај научиће памети многога пчелара и разјасниће му: за што Линебуржани гледају у пуним судовима резервисана стара меда темељ пчеларења.

Приликом истресања, меда, ваља бити од себе господар, те мислити колико на своје празне судове за мед, толико исто па и више на добро и сигурно презимљење својих пчела. Јер, ако се пчелар једне године не набере меда, колико би био рад може се надати доброј берби друге године, ако није био сувише лукав насрам својих пчела; међу тим онај, који пусти да му кошнице од глади малакшу и пронадну, нема се више ни чему надати ни у најбољој години.

Мед треба чувати на сухом хладовитом месту. Ко нема згодне стаје за тај посао, може преко лета за време велике врућине држати мед и у подруму, али тада треба да су судови добро затворени. Многи, да би сачували мед да се не поквари преливају га воском, а ја само заклопце на кантама замажем воском, па ми се мед свагда добро одржао, ма да га држим у подруму.

Многи пчелари пренашају у ово доба своје пчеле на бољу пашу. Кошнице се пренашају ноћу с вечера или пред зору. Плетаре се повежу танким крпама. Врло јаке плетаре у којих је саће до земље а кошница пуна пчела, теже је у овом месецу преносити него ђерзонке, јер су сада кошнице тешке а саће врло мекано, а мед из њих не можемо одвадити центрифугалком као из ђерзонака. За то, ако нам плетаре већ немају притака морамо кроз њих провући притке (пречке, шилке) и то на неколико дана пре него што ћемо их преносити, како би пчеле

могле саће око притака улепити. Да би врло тешке и јаке плетаре имале више ваздуха, врло је добро на уста кошнице утврдити у накрст два савијена прута у облику лука, па тек преко тога прућа метнути танку крпу и кошницу повезати, тиме ће пчеле имати више простора и ваздуха, јер крпа неће моћи доћи до пчела него ће лежати на прекрштеном савијеном прућу.

Американке није тако тешко преносити као плетаре, јер из њих можемо ако су јако тешке одвадити нешто меда. Стражњу даску ћемо утврдити са два ексера, да се оквири не би размакли, а на кошници све пукотине кроз које би се пчеле могле провлачити позатварати крпама, артијом или блатом. Када је тако американка спрењена, у вече кад ћемо је преносити и када престане лет, затворићемо лето решетком и можемо јетоварити на кола. Ако нећемо преносити далеко и ако кошница није врло јака, довољно је затворити лето решетком. Али ако ћемо преносити кошнице неколико сахата далеко, ако су друштва врло јака а уз то још и врућина, тада треба на стражњој дасци да има решетка од жица, што већа тим боље, а врата ваља скинути. Боље је да је решетка на стражњој дасци него на поклопцу. И плетаре и американке треба на кола слагати тако, да саће меда сечимце у лотре. Плетаре се не смеју нагнути ни напред ни настрану, а на страну (на лотре) ако се мало и нагну, не штоди им.* Натоварене кошнице треба добро једецима притегнути.

Овога месеца раније или касније падају у неким крајевима главне наше: старачац и јелда. Пчелари који пренашају на јелду, приметили су оно што је још Еренфелз опазио, да пчеле на јелди улазе у прво лето од кога дођу, те први редови буду врло јаки, а стражњи ослабе. За то на јелди треба поређати кошнице — ако је могуће — у један ред. Осим тога не треба један пчелар да поређа своје кошнице пред кошнице другог пчелара, јер тиме овоме наноси штету. — Мед од јелде је загасит и има силовит и неугодан мирис, те за то теже купца нађе, али тим већу вредност има за пчеле што се *споро* кристалише те пчеле на њему врло добро презиме, а у пролеће ако се њиме прихрањују кошнице, највећма изазива матицу да шири легло, те с тога је врло добар за спекулативно прихрањивање. Јелда је најмедовитија на несковитом земљишту; на тешком земљишту није тако медовита, али за то не треба пчелар да пропусти прилику да преноси своје кошнице на јелду, јер и ако неће имати увек посла истресаљка, али пошто она цвета ако се на стрњици сеје, до Михаља дана, то и слабије кошнице ојачају, друштва се подмладе те улазе са младим пчелама у зиму. Ја се увек радујем када овдашњи снахија сеје јелду на стрњици, јер тада ми кошнице без моје бриге и трошка улазе јаке у

* Приликом пренашања, треба понети: пчеларску капу, секиру, ексера, кљеште, фењер и блата, нека се за невољу нађе.

зиму. — На јелду треба носити чим почне цветати а не чекати када буде у пуном цвету, тада се пчеле привикну боље на ново место.

Познији ројеви могу се остављати само тамо где има добре јесење паше, где је нема није од таквих ројева хасне, а и маторке тиме слабе и пропадају. Од позних ројева можемо имати још неке користи ако их сместимо у ђерзонке те им додамо готово саће и ако их у случају потребе прихрањујемо.

Ако пчелар нема залишних матица да дода где треба, може додати безматима залежена пчелињег саћа, да себи изведу матицу. Ово треба чинити што пре, да нам све кошнице дођу за времена до оплођених матица. Да такве кошнице не малакшу док не дођу до оплођених матица, треба их за то време појачавати зрелим леглом.

Где нема у јулију паше, али ће је бити у августу и септембру, нека пчелар своје кошнице спекулативно прихрањује, да му друштва не малакшу него ојачају до главне јесење паше. Свако друго вече треба им давати по 2—3 кашике меда разблажена водом, тиме ће се матица изазвати да поново леже.

Ако паша пресече, треба стеснити лета против тућица, јер што паша већма малаксава, тим радије досађују тућице; чим пчелар отвори кошницу — ту су, тако да је немогуће преко дана око кошница радити, и у том случају треба радити око кошница за јутра и пред вече.

Многи пчелари се туже, да им друштва у време бујне паше малакшу, јер пчеле уносећи нагло мед заруче брзо све ћелице те матици не остане места где да леже. Лек је против тога марљиво истресање меда и уметање празна саћа у кошнице у вече кад престане лет, тиме ће матица уграбити прилику да празно саће залеже.

Ко хоће да измењује матице нека прво једну кошницу која му се чини најбоља и највреднија обезматичи, па кад та изведе матичњаке, треба остале кошнице у којима желимо матице изменити обезматичити, па им разделили из оне прве свакој по један матичњак. Матичњак треба наместити онако, како је и пре у кошници стајао.

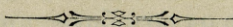
Када у добрим годинама дотерају пчеле саће до земље и напуне медом, подмећу под кошнице савдучиће, цигље или ископају под кошницама рупе, да би пчеле добиле простора где да воде саће. Пошто у овим рецимо подметачима пчеле редовно воде трутовско саће, то рационални пчелари препоручују, да боље одговара сврси, ако се ти наставци међу горе на кошницу а не под исту. Ово је могуће само на оним шетарама, које горе имају одушку. Но пошто се у нас слабо пчелари са таким шетарама, то ће код нас још дуго бити у моди подметачи, али ове ваља испуњавати вештачким или готовим пчелињим саћем.

Ради укрштаја, добро је да пчелари чији су пчелињаци

усамљени, од времена на време измењују по коју кошницу са другим пчеларима, тиме се обнавља крв и подиже живахност и вредноћа у народима.

Сада ваља већ помишљати на узимљавање својих пчела, за то 5--6 предњих оквира најбоља меда не треба дирати. Ово се тиче нарочито оних пчелара, који немају јесење паше. Ко има позне паше, нека ранији мед истреса да се не би сувише рано кристалисао, а од познијега нека оставља пчелама за зиму.

Са којом кошницом да пчелари почетник, са ђерзонком или плетаром?

(Говорено на I. пчеларској изложби у Вуковару 2. (15.) октобра 1901).

(Свршетак.)

Мени се чини, да они који то тврде, не мисле на рационално пчеларење са плетарама, онако као што пчеларе Линебуржани, него на наше старинско пчеларење — на срећу. — Ја искрено исповедам, да бих волео не пчеларити, него кад бих морао са плетарама пчеларити рационално у пуном смислу; јер, све послове теже је извести у плетари него у ђерзонци. Сиречавање ројидбе, сузбијање трутовскога легла, измена старе или рђаве матице и т. д. послови су који захтевају знања, вештине па и времена више него код ђерзонака. — Већина се послова око плетара оснива на искуцкавању, а искуцкавање није баш тако лак и брз посао. Лако је рећи: искуцкај пчеле из кошнице, али то урадити није тако лако.

За то већ, што готово сви послови око плетара оснивају се на искуцкавању, мора сваки пчелар радије пристати уз ђерзонке. А шта тек да кажемо за ројење! Зар чување и чекање на ројеве из плетара по месец и више дана од 8 сахати у ујутру до 4 после подне, није дангуба и то колика дангуба. Па још када иде ројидба као што треба, како — тако. Али кад ројидба застане па се отегне у недоглед а главна паша за то време прође, тада је сва дангуба и сав труд узалуд. Хоћемо ли пак да правимо из плетара вештачке ројеве, то је још мучнија работа, јер опет се морамо латити несноснога искуцкавања. Контролисање да пчеле воде правилно саће

опет је теже у плетари него у ђерзонци. Сви дакле ови послови око плетара, захтевају и знања и трпељивости и времена. Међу тим те све послове око ђерзонака, обавља и у средњу руку извежбани пчелар, без опширнога теоретичнога знања, врло брзо и без натеге. Вештачким саћем стаје се без по муке на пут ширењу трутова. Хватање и додавање матице иде брзо. Појачавање, спајање, лечење од срдоболе, прихрањивање, измена рђава меда добрим, све су то послови врло важни, који се у ђерзонци дају лако и сигурно извести; а у плетарама стају ти послови времена и зноја, а неки као н. пр. измена рђава меда добрим, не дају се никако извести.

Но да све ове врло важне послове не узмемо у обзир, па само вештачко ројење ђерзонака, које пчелару не само што уштеђује силан труд и траћење времена, него му помаже да ухвати по коју пашу која би му измакла, и када би чекао на природне ројеве; за тим када се узме како је брзо и лако направити вештачки рој у ђерзонкама особито онај „на лег“, све нас то приморава да признамо првенство ђерзонке пред плетаром. — Док пчелар са плетарама мора по месец два дана да дангуби чекајући на ројеве, дотле онај који пчелари са ђерзонкама, вештачки изроји своје кошнице, те не мора да чами чекајући на природне ројеве, и да се за њима витла и вере преко плотова те пужа по дрветима, него иде па гледа друге своје послове, а у пчелињак иде у доколици — када му други послови допусте.

А каква је тек разлика у добивању меда из ђерзонке и из плетаре! Из ђерзонака истреса се мед по неколико пута преко године, дође се до најчистија меда разне врсте; истреса се од пролећа па до јесени, а не смањује се уз то пчелињак. Онај пак са плетарама, мора да чека до јесени, те што више хоће да добије меда, тим већма мора да смањи свој пчелињак. Овако бива у добром случају, а то је ако има јесење наше. Не буде ли пак у јесен природа издашна, — сав је труд узалуд и пчелар од својих плетара нема ништа, као што је био случај у нашем крају г. 1899.—1900. — Осим тога мед из ђерзонке је чистији, лековитији, па за то и

скупљи, а саће уз то остаје читаво. Истина и из плетаре са старијим саћем може се мед истресати центрифугалком, али ово је за почетника доста тежак посао.

После свега овога држим, да може и полетарац у пчеларству увидети: да рацијонално пчеларење са плетарама захтева више и времена и знања и вештине и трпељивости, него пчеларење са ђерзонкама. — Тешко је бити у пуном смислу рацијонални пчелар и онеме, који пчелари са ђерзонкама, а бити прави мајстор у пчеларењу са плетарама још је много теже.

За то немају право они, који само у плетари гледају народну кошницу. — Плетару воли наш ратар за то, што мора да пчелари онако, како је и његов шукундед пчеларио. Мора да је воли, јер нема толико пчеларскога знања, да би могао пчеларити са ђерзонкама. Чим буде пак пчеларско знање прокрчило себи пута у наш народ, биће отворен пут и ђерзонци. А као добар знак, да ће тако бити, гледам у томе, што има данас већ доста наших ратара, који беху у повољним приликама, те стекоше потребита пчеларска знања, па данас успешно пчеларе са ђерзонкама, мила им је и не могу да је се нахвале. А како и да не, кад увиђају њене добре стране, увиђају да само у ђерзонци може бити пчелар прави господар својих пчела, и да му само она пружа сигурне и сталне користи.

Ја не ћу да се заносим, па да верујем, да ће ђерзонка учинити, да сви људи постану пчелари а цео свет један велики пчелињак, то није нигда било, па не ће нигда ни бити, јер прво, нису свуда повољне прилике за пчеларење, — друго, нема свако воље за тај посао, — а треће, не може свачија природа да се измири са жаоком т. ј. отровом пчелињим; али сам уверен, да ће ратар који има воље за пчеларење, чим му се отворе очи, пригрлити ђерзонку, и да ће ђерзонка у истој мери бити примљена и распрострајена у нашем народу, као што је данас плетара. У овој нади још ме већма утврђује то, што ми данас имамо ђерзонку, која не само што има добре стране које се од ђерзонке траже, него има уз то две врлине: прво, што је просте конструкције, те је

сваки пчелар сам направити може; а друго, што је најјевтинија ђерзонка, а то је американка г. професора Ј. Живановића. — Сваки онај ко усхте пчеларити на сигурно а још више ко хоће од пчеларства да живи, пригрлиће Живановићеву кошницу, коме се пак допада да спава по месец два дана у пчелињаку а уз то да меће сав свој труд и дангубу на коцку, тај ће задржати стару плетару.

Да не би после свега овога, когод од поштов. слушаоца рекао: но ово је заклето непријатељ плетаре, — морам напоменути, да сам ово изговорио у намери да покажем неснованост у почетку овога предавања наведених разлога, који би хтели да нас увере, да је плетара за почетника па и за наш народ боља и згоднија од ђерзонке, никако ме пак није руководила мржња на спрам плетаре а још мање жеља, да плетаре са свим нестане са лица земље. Напротив, ја и опет признајем, да се и са плетарама даје рацијонално пчеларити, о чем нас је уверио г. проф. Ј. Живановић својом књижицом „Пчеларење Линебуршких пчелара“, само што та врста пчеларења захтева више времена, знања, вештине и трпељивости, него она са ђерзонкама. Шта више, не само да нисам противник плетара, него бих свакоме ко хоће да пчелари у велико а држи уз то помагача, препоручио: да држи поред ђерзонака и плетаре, са ових разлога:

1.) Што онај пчелар, који пчелари упоредо са ђерзонкама и плетерама, не мора држати мале ђерзонке за запаћивање матица, јер у плетарама има у свако доба матица. да помогне ако је потребно којој ђерзонци. Да не би морао пчелар у пролеће врло добре плетаре упропашћивати нека у јесен остави за пресад неколико и таквих плетара, које ће имати меда само до прве пролетње ревизије. Узтреба ли у пролеће којој ђерзонци матица, узмеће је из такве једне плетаре, или ће матицу заједно са њезиним пчелама додати ђерзонци, којој треба. У случају да безматку не требају пчеле, додаће му пчелар само матицу, а са пчелама ће појачати коју слабицу. Узтреба ли пчелару матица из плетаре може доћи до ње опијањем (салитром,) или још боље искуц-

кавањем, јер из плетара са кратким сањем није тешко пчеле искуцкати. Кошницу пак са сањем можемо сачувати, па о ројидби стрести у њу рој.

2.) Ако која ђерзонка нема задоста меда, а није јој пчелар за времена додао или се преварио на мало више истресао; тада може из плетара пуно сање меда урезати у оквире, концем унакрст увезати и додати где треба. Тако се може помоћи ђерзонци у октобру па и новембру дакле у време, када се више не сме пчеле течним медом прихрањивати, јер пчеле преко ноћ улеце тако додано им сање, те стоји чврсто као да су га не градиле.

3.) Са пчелама из оних плетара које је одредио пчелар да потуче (погуши) може појачати слабе ђерзонке. — Редак је пчелар код кога поред највеће пажње, не ће се наћи у јесен по која слабица, којој се више не може помоћи доли спојити је, јер ово је најрационалнији поступак са слабицама, премда се тиме редуцира број кошница, а тиме умањује капитал који би, на цролеће сигурне камате донео. За то с правом упоређује Ђерзон такове пчеларе који своје слабице спајају, са вођаром који сече своје воћке за то, што му једне године нису плода донеле. Дакле док пчелар који држи само ђерзонке, безуветно мора у јесен своје слабице спојити и тиме број кошница смањити. Дотле онај који пчелари упоредо са ђерзонкама и плетарама, појачаваће своје слабе ђерзонке са пчелама из плетара које је наумио да потучи, а тиме одржати не окрњен свој пчелињак.

4.) Напослетку није на одмет, када нас плетаре у јесен — дакле у време када истресаљка гдегод у велике у закутку спава — обрадују са којом центом ма и муљана меда, који више пута сав трошак пчелару накнади, а оно што је добио од ђерзонака може да урачуна у чист добит.

Предавање ће ово без сумње потсетити поштоване гђе и гду на онога потомка фараонова, који је на питање: шта воли, вруће погаче или варена млека? одговорио: ја најволим дробити.

Тако и мене када би когод а особито почетник

запитао, са којим кошницама да пчелари, да ли са ђерзонкама или плетарама? — ја бих му одговорио: *са ђерзонкама и плетарама*, али тако, да му ђерзонке буду главни посао, а плетаре накнадна резерва ђерзонкама.

Ја сам досада тако радио и пчеларио, па се не кајем; а уверен сам, да се не ће нико а особито почетник кајати, који тако буде пчеларио.

Овим нисам хтео рећи, да је ово најрационалнији начин пчеларења или да се без плетара не да рационално пчеларити, него сам хтео показати најлакши и најсигурнији пут почетнику. Јер почетник пчеларећи са самим ђерзонкама приморан је хтео не хтео, да своје слабице и безматке како у пролеће тако и у јесен спаја, а ових се у почетника увек налази. Али спајањем се крњи пчелињак, а тиме се убија у почетнику љубав и и воља наспрам пчеларења. — Да сачувам почетника од тога, написао сам ово предавање.

Вел. Радинци.

Ђ. Коларовић.

Стање пчеларства у Хрватској и Славонији према статистичким податцима.*

Према попису, обављеном почетком г. 1896. има кошница у жупанији:

1.) сремској	25.498	или	24.5 ⁰ / ₁₀
2.) загребачкој	17.183	„	16.5 „
3.) вараждинској	12.897	„	12.4 „
4.) беловарско-крижевачкој	12.779	„	12.3 „
5.) пожешкој	12.387	„	11.9 „
6.) вировитичкој	10.433	„	10.0 „
7.) личко-крбавској	6.800	„	6.6 „
8.) модрушко-речкој	5.954	„	5.8 „
у Хрватској и Славонији	103.930	„	100 ⁰ / ₁₀

* Ове податке видимо из расправе г. *Ђуре ил. Илића* тајника господарског друштва у Осеку: „На који би се начин пчеларство у нашем реду најређебно промишати могло?“ што ју је спремио за конгрес српских и хрватских пчелара прошле године у Вуковару.

По броју дакле највише има кошница у жупанији сремској, а најмање у модрушко-речкој.

Кад се испореди број кошница са површином, онда долази на 1 □ километар кошница у жупанији:

1.) вараџдинској	5·1
2.) сремској	3·7
3.) беловарско-крижевачкој	2·6
4.) пожешкој	2·5
5.) загребачкој	2·4
6.) вировитичкој	2·2
7.) модрушко-речкој	1·2
8.) личко-крбавској	1·1
у Хрватској и Славонији	2·4

Обзиром на површину, највише дакле има кошница у жупанији вараџдинској. На овај размјер настаје одатле, што је у самом граду Вараџдину набројено 7.562 кошница а у осталом подручју исте жупаније има у свега само 5.335 кошница или тек 2.1 на □ km. Заиста је дакле и овде на првом месту жупанија сремска. (Од других градова набројено је кошница највише у Карловцима наима 586; затим у Осјеку 472; у Земуну 363; у Митровици 305; у Петроварадину 249; у Петрињи 234; у Сењу 223; у Копривници 193; у Броду 164; у Пожеги 85; у Загребу 81; у осталим врло мало. Ови бројеви не утечу много на исказани размер броја кошница према површини у дотичним жупанијама.)

Погледом на број пучанства долази кошница на 1000 становника, односно долази становника на једну кошницу у жупанији:

	на 1000 становника долази кошница	на 1 кошницу долази становн.
1.) сремској	67	15
2.) пожешкој	54	18
3.) вараџдинској	46	22
4.) вировитичкој	43	23
5.) беловарско-крижевачкој	42	24
6.) личко-крбавској	33	30
7.) загребачкој	32	31
8.) модрушко-речкој	27	37
у Хрватској и Славонији	43	23

Како се види јест и у овом погледу најповољнији размер у жупанији сремској.

Узме ли се просек за целу Хрватску и Славонију, то долази на 1 □km. 2·4 кошница; на 1000 становника пада 43 кошнице, а једна кошница долази на 23 становника.

Нове књиге.

У Русији се, као што је већ познато, озбиљно старају о усавршавању и распростирању пчеларства, те се у ту сврху преводе, пишу и издају многа ваљана дела о пчеларству. Између многих споменућемо само ова недавно изашла дела:

Едуард Бертран, — *Календар пчеларев* (у руском преводу Г. П. Кондраћев-а изд. 2-го. Цена 90 коп.). Ово је дело практично руководство знаменитог у Европи швајцарског пчелара и уредника једног од најбољих пчеларских листова. Главна му је вредност — практичност, јасност, просто излагање и уз то довољна збијеност, те много може допринети усавршавању рационалног пчеларења.

А. Кукъ, — *Спутникъ пчеловода или руководство къ ведению пасъки* (превод В. М. Изертна, са 173 слике. Цена 2 рубље). Кук је професор ентомологије у једном институту једне од држава Северне Америке. Он није само учени пчелар и практичар у тој грани сеоске економије, већ је и искусан пчелар — педагог. Књига је његова за 20 година доживела 15 издања и одштампана у 16 хиљада примерака. Автор је унео у своје дело резултате својих истраживања, а користио се и знањем и искуством познатих учењака и најбољих пчелара, с тога се његова књига и може ценити као на висини савремене пчеларске науке. Он припада школи Лангстрота, те је с тога дао у свом делу знатно место природној историји пчеле, на којој је и сам много радио. У том делу његове књиге читаоци ће наћи доста новог и интересантног. Излагање је понуларно и занимљиво.

А. Ф. Кухановичъ, — *Пчела и пчеловодство* (Общедосугупный курсъ пчеловодства для начинающихъ пчеловодовъ. Са 67 слика. Цена 75 коп.). Ова књига нема ништа новог о пчеларству. Автору беше сврха, да практичним пчеларима, а нарочито почетницима, да јефтино, а ипак потпуно руководство, у ком би сакупљени били сви важнији напреси у пчеларској пракси. Автор признаје у Предговору (стр. VI), да је он поступао по примеру пчеле, т. ј. сабирао је ода свуд само оно, што је корисно, најбоље и безувјетно за сваког пчелара.

Рад. М. Гр.

П а б и р ц и

* * * **Одликовање.** Главна скупштина Босанског херцеговачког пчеларског друштва изабрала је 11. маја једногласно г. *проф. Јов. Живановића* за свога почаснога члана, о чему је брзојавом извеш-

тен истога дана од председника друштвеног г. Lekki-а дворског саветника. Са радошћу бележимо ово одликовање и честитамо! О. у.

* * **Државна пчеларска школа и пчелињак у Геделу.** Недавно је на врло свечан начин отворена државна пчеларска школа и пчелињак у Геделу. Многи су се из далека стекли на ову лецу светковину. Било је ту знаменитих људи, који су се радовали гледајући ову нову установу ове важне привредне гране у нашој држави.

Државни пчелињак лежи на лепоме прибоју планинском. Свечаности је врло годно и леп пролетњи дан. Са оближње јелове шуме ђарлијао је благи лахор, те се лепршао лепи зелени накит на новим зградама кованлука и око крајева попрсеја.

Становништво оближњих места похитало је јатомице на ову лецу свечаност и поздравило је творца овога државнога кованлука преузвишеног г. министра пољопривреде др. *Џеџата Дарањија* бурним усклицима „живео!“ Барон Бела *Амброзија* нагласио је у топлој добродошлицы захвалност ратара, за које се преузвишени министар неуморно брине и за које истрајно ради. Ево и овај пчелињак, *коме нема равна у целој свету*, подигао је министар само да поучи ратаре у пчеларству. И племенити барон Амброзија, који је целога века свога ширио у народу пчеларство одаје одушевљено хвалу министру за ово велико и славно дело његово.

На ову добродошлицу одговорно је преузвишени министар овим речима:

„Усрдно вам хвала на топлим речима, којима изволесте преузнети овај мој рад и изнад онога колико он вреди. Ви рекосте ово. племенити господине бароне, више по оном старом топломе пријатељству, које нас давно снаја, него по правој заслуги мојега скромнога рада. Хвала Вашој Пресветлости и свима вашим друговима на труду и заузимању, да се пчеларство у држави нашој рашири, јер баш пчеларство је она грана народне привреде за коју може државна влада много да учини. ако је у њезину настојавању да се пчеларство рашири те потпомаже друштво људи, који су за имовни напредак напредак народа одушевљени. У новије време дижу се и оснивају свуда пчеларске задруге, те се почиње живо радити око ширења рационалнога, разумнога пчеларења у народу. Ево и овај леци број господе и госпођа, жена и људи на овој скромној свечаности живи је доказ, да пчеларење не ваља омаловажавати. (Тако је! Живео!) Сви ови одлични мужеви из свију слојева друштва, народа који су ли дошли на ово свечано отварање државнога пчелињака — хтедохе тиме да покажу: **да је пчеларење она грана народне привреде, која се тиче баш најсиромашнијих људи** (Тако је!); **која је позвана да буде од помоћи и пукоме сиромашу!** (Тако је!) Није ово дакле мала ни незнатна ствар.

Још се нарочито радујем, што при овој свечаности видим леп број поштованих свештеника и учитеља. Ја сам господо моја уверен, да г.г. свештеници и учитељи. без разлике вероисповести, могу да ми буду *најбољи сарадници у ширењу разумнога пчеларења.* (Живо,

бурно повлађивање и узвици: и биће!) Они су народу најближи, они су му најбољи пријатељи, те могу највише да га усреће радећи вољно и одушевљено на томе, да наш народ напредује материјално. (Живо одобравање). Хвала свима, који ми помогоше да ову корисну установу оживотворим. Дозволите да завршим ову своју захвалницу са топлом жељом којом желим свакоме грађанину своје миле отаџбине: да буде тако вредан, истрајан и чуван као што је то пчела радилица! (Живо одобравање и узвици: живео!) Са овом топлом жељом отварам овај државни кованлук, пчелињак у име Божје и у добри час по све нас! (Бурно одобравање и клицање: живео!)“.

После ове захвалнице министрове показао је *Ференц Шароши Капелер*, министарски саветник цео кованлук и протумачио је сваку поједину зграду и згоду му стручњачки.

Први посетиоци „Српске пчеларске задруге у Руми“ били су на Благовести о. г. 6 пчелара из Панчева, које је довео г. Јован Богданов магистратски сенатор и Аца Маринковић трговац, да разгледе дом задруге и да се о свему потање на лицу места поуче, како да оснују пчеларско друштво, које ће стајати у што тешњој свези са нашом задругом. Уједно су обећали повести што већи број пчелара на интернационални пчеларски конгрес у Темшвар и прикључити се осталим Србима пчеларима, који се спремају на тај конгрес и изложбу. На својој годишњи конгрес хрватских и српских пчелара и скупштину „Српске пчеларске задруге“ доћи ће у Земун такођер у већем броју.

Оглас.

Чланови „Српске пчеларске задруге у Руми“ могу добити код управе исте вештачког саћа од чистог воска за цену од 4 круне по кили.

Управа „Српске пчеларске задруге у Руми.“

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно а чланарину нека шаљу „Управи Српске пчеларске задруге у Руми“.

Претплата, само за лист, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловцима“.

Претилату за Србију прима Пчеларско-вођарска задруга у Београду.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 1902. — 340.